

ИНВЕСТИЦИИ В ХОРА И ТЕХНОЛОГИИ –

ФОРМУЛАТА НА ХИДРАВЛИЧНИ ЕЛЕМЕНТИ И СИСТЕМИ АД ЗА УСПЕХ В МАШИНОСТРОЕНЕТО

1. Г-н Калудов, моля представете ни накратко Вашето предприятие?

“ХИДРАВЛИЧНИ ЕЛЕМЕНТИ И СИСТЕМИ” (ХЕС) АД е публично акционерно дружество със седалище град Ямбол. Предприятието е основано през 1968г. с основен предмет на дейност производство на хидравлични цилиндри в рамките на бившето ДСО „Хидравлика“ - гр. Казанлък. През годините заводът претърпя няколко трансформации на собствеността, но и до ден днешен запази непроменен основния предмет на дейност. Дългогодишният опит, традиции и непрекъснати инвестиции утвърдиха предприятието сред лидерите в машиностроенето в страната. През последните три десетилетия предприятието разшири възможностите си не само за производство на стандартни хидравлични цилиндри, но и в проектирането, развойната дейност и производството на сложни изделия в областта на хидравликата. Това включва както нестандартни, специално проектирани по задание на клиента хидравлични цилиндри, така и широка гама аксиално-бутални хидравлични помпи и мотори.

Предприятието е сред основните работодатели и данъкоплатци в региона на град Ямбол, като през последните години трайно заети са около 500 човека. Освен че развиват знания и умения за модерно машиностроене, те осигуряват достойни доходи за своите семейства.

2. Кои са по-атрактивните изделия, които предлагате?

Производствената листа на компанията включва: еднодействащи и двойнодействащи бутални и телескопични цилиндри, плунжерни цилиндри и рейкови цилиндри. Механично или хидравлично демпфериране в края на хода на цилиндъра винаги са се предлагали като опция. В резултат на нарастващата дигитализация на изпълнителните механизми в мобилните машини, все по-често хидравличните цилиндри се

оборудват и с измервателни системи за движението. Това вече се превръща в стандартна практика и в конструкциите, които разработваме специално за нашите клиенти.

По отношение на аксиално-буталните изделия – продължава разширяването на гамата, предимно от константни, аксиално-бутални хидравлични мотори, насочено отново главно към специфичните изисквания на конкретни клиенти.

3. С какво оборудване разполагате?

Тенденцията в повечето машиностроителни предприятия в

западна и централна Европа е да се осъществяват предимно завършващи процеси, като: монтаж, тестване и боядисване. В това отношение ХЕС АД запазва голяма доза консерватизъм, поддържайки почти всички металообработващи процеси в т.ч. и специфични такива, като: заваряване, термообработка, галванизирание и др. Разбира се, през годините, огромна част от остарялото универсално оборудване беше подменено с нови, съвременни, металообработващи машини с ЦПУ и роботизирани комплексни станции. Процесът на обновяване продължава непрекъснато, тласкан както от желанието ни за по-

качествено и надеждно производство, така и от разкриващите се възможности за автоматизация в дискретното производство, в духът на Индустрия 4.0.

4. Кои са основните Ви пазари?

„ХИДРАВЛИЧНИ ЕЛЕМЕНТИ И СИСТЕМИ“ АД е предпочитан партньор за производителите на оригинално машинно оборудване (т.нар. OEM клиенти) в Европа и Северна Америка. Изпълняваме поръчки за клиенти в Австрия, Франция, Германия, Холандия, Финландия, Италия, Ирландия, Словения и САЩ.

Вече почти 30 години ние сме сред основните доставчици на хидравлични цилиндри на световния лидер в областта на мобилните кранове: австрийската фирма PALFINGER. Предвид това много съществена част от произведените в ХЕС АД цилиндри са предназначени точно

за влагане в този тип кранове, както и за всякакъв друг вид товаро-разтоварни машини, като електро и мотокари, самосвали, машини за дърводобивната индустрия. Наши клиенти са също добре познати, европейски производители на зърнокомбайни, трактори и други селско-стопански машини, световно известни производители на машини за минно-добивната индустрия, транспортни и комунални почистващи машини, както и фирми занимаващи се с производство на съоръжения с общо машиностроително предназначение.

5. Как решавате проблема с кадрите?

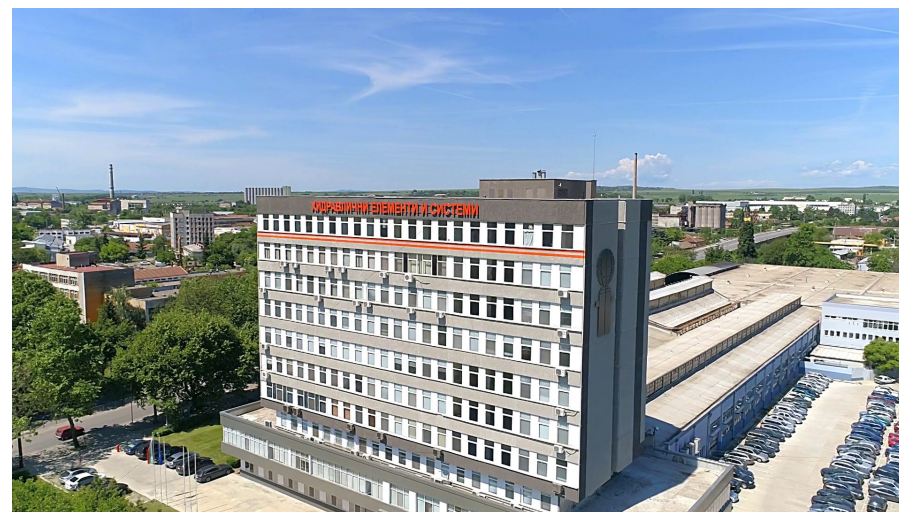
Проблемът с кадрите е част от по-големия проблем в страната – демографският. Докато разрешаването му не се превърне в национален приоритет, всяко решение би било временно и неустойчиво. Когато

говорим конкретно за кадри в машиностроенето, проблемът се изостря от допълнителни фактори: повсеместното отдръпване на подрастващите от машинните специалности в професионалните гимназии и съответно - висши училища, и съществено влошаване на качеството в образователната система. В резултат на това в днешно време квалифицирани кадри с подобно образование на практика отсъстват от пазара на труда – независимо от предлаганите условия за работа и заплащане.

Действията, които предприемаме в ХЕС АД за справяне с проблема не са много по-различни от това, което правят повечето работодатели с дългосрочна визия в страната. Участваме в инициативи на местно и национално ниво за популяризиране на професионалното, машиностроително образование и за десета поредна

година сключваме договори за „Дуално обучение“ с възпитаници на техническата гимназия в града. Изградихме бази за теоретично и практическо обучение на ученици, а през ваканциите им предоставяме възможност да практикуват срещу заплащане наученото в реални работни условия. На завършилите обучението с добър успех предлагаме назначение на постоянен трудов договор.

Тъй като обучението не е еднократен акт, ние се грижим за поддържането му и след назначение. Създали сме подробни критерии за професионално израстване по съответни длъжности и професии. Имаме собствен център за квалификация и преквалификация, но често организираме и курсове за повишаване на професионалната квалификация при външни партньори. Подпомагаме финансово наши работници и служители, които искат

да придобият висше техническо образование с машиностроителен профил, а след дипломирането им, се ангажираме да им осигурим подходяща реализация в предприятието. Осигуряваме платена стажантска програма за редовни студенти или наскоро завършили студенти без професионален опит, с машиностроителни специалности.

Казано накратко, инвестираме в хората си непрекъснато - от момента, когато стъпят при нас до момента когато ни напуснат. И тук не става дума само за финансово вложение, това е нещо много повече - време, енергия, знания, опит, емоции, всичко нужно за да превърнем работника в професионалист.

6. Какво предвижда инвестиционната Ви програма? Какви са плановете Ви за разширяване и развитие?

За разлика от инвестициите в хората, тези в машини и оборудване са много по-лесно осъществими и видими. През последните 10 години ХЕС АД е инвестирало над 20 млн. € в технологичното си развитие, а целта ни за 2026 година е да добавим нови 2 млн. € в такива проекти. Посоката на инвестициите се определя от основните тенденции и предизвикателства пред индустрията като цяло. Както вече споменах, автоматизацията, роботизацията и дигитализацията са жизнено важни не само в конкуренцията

за клиенти, но са силно преимущество и на пазара на труда. Поради това, такъв тип оборудване остава главен фокус за инвестициите ни и през 2026 година. Подобряването на условията на труд е другата важна насока, в която ежегодно инвестираме. Енергийната независимост също е неизменен аспект на нашето развитие. През тази година планираме завършване на поредния ни проект за изграждане на ВЕИ в комбинация със система за съхранение на енергия, реализирането на който ще доведе до допълнителна оптимизация на потреблението на енергия, намаляване и по-голяма предвидимост на енергийните разходи, които са ключови предимства за постигане на

енергийна независимост и по-висока конкурентоспособност.

9. Какво бихте казали в заключение на нашия разговор?

След почти две десетилетия на агресивна „деиндустриализация“ някои от европейските политици показват леки признаци на отрезвяване. Дали обратният процес – този на активна реиндустриализация на Европа ще се развие достатъчно бързо на фона на днешния динамично променящ се свят, аз не мога да отгатна. Все пак вярвам, че машиностроенето ще продължи да бъде важна част от европейската икономика, а българските предприятия ще имат значима роля в нея.

